

Univerzita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Albertov 6, 128 43 Praha 2, tel.: +420-221 951 425

fax: +420-221 99 55 14, e-mail: chromy@natur.cuni.cz

DP12/2010 – Praha, 8. 9. 2010

Posudek oponenta diplomové práce

MAREŠ, M. (2010): Historicko-geografické příkladové studie o rozvoji oblasti a sídel při komunikaci Praha – Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Diplomová práce. UK v Praze, PŘF, KSGRR, Praha, 48 s. včetně příloh (vedoucí DP: RNDr. Miroslav Marada, Ph.D.)

Předmětem posudku je diplomová práce, která vznikala na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK v Praze pod vedením dr. Marady. Miroslav Mareš se v předložené diplomové práci zabývá tématem z oblasti historické geografie a hospodářských dějin a klade si za cíl posoudit vliv historické cesty mezi Prahou a Brandýsem nad Labem a Starou Boleslaví na lokalizaci socioekonomických aktivit a proměny krajiny, a to ve třech etapách vývoje společnosti (preindustriální, industriální a v dnešní době). Tomu odpovídají i dílčí cíle uvedené na s. 10–11.

Téma práce autor zdůvodnil, a to jak v oblasti předmětu, tak z hlediska specifikace objektu bádání. Přesto v úvodních partiích práce postrádám zdůvodnění problému, které by se opíralo o kvalitní rešerši a diskuzi literatury, ale také explicitně vyjádřenou vlastní pracovní hypotézu, na kterou se na s. 13 odkazuje. Proč si autor zvolil řešení právě tohoto problému? Kdo, kdy a v jakých souvislostech se řešením podobných problémů (ať již na poli historiografie, historické geografie či geografie) zabýval? Který z autorů, příp. která z prací byla pro autora inspirativní – jak v oblasti vymezení předmětu a objektu zájmu, tak např. z hlediska metodologického přístupu?. Výzkumné otázky autor neuvádí a v textu jsou uvedeny spíše implicitně.

Autor při výzkumu pracoval zejména s literaturou, tištěnými prameny (vč. územních plánů obcí), obecními kronikami apod. Informace také čerpal z rozhovorů s odborníky a představiteli obcí. Práce má výrazně kompilační charakter. U pramenů postrádám jejich kritiku. Z formálního hlediska práce obsahuje obvyklé náležitosti; tabulky, mapy a grafy jsou vhodně provázány s textem. Text práce by si zasloužil důkladnější závěrečnou redakci.

Připomínky k diplomové práci:

Předložená práce, žel, vyvolává více otázek. Klíčovou je pak zejména otázka týkající se smyslu, resp. významu realizovaného výzkumu a výsledků diplomové práce. Bylo by vhodné, aby se autor v průběhu obhajoby práce zamyslel nejen nad zdůvodněním výběru tématu v kontextu dosavadního historickogeografického poznání, specifikací a zdůvodněním výzkumného problému a výzkumných otázek, ale i nad přínosem jeho práce poznání. V rámci obhajoby by autor mohl zpětně (kriticky) reflektovat i zkušenosti z tvorby práce (úskalí zvoleného postupu řešení apod.).

V práci postrádám vymezení sledovaného území a jeho geografickou analýzu, příp. alespoň hodnocení polohy území a změn jeho polohy ve sledovaných vývojových etapách. Z textu práce je patrné, že autor nesleduje pouze aktivity lokalizované na hodnocené stezce, ale popisuje i její okolí. Škoda, že autor alespoň do příloh nezařadil mapu území, kterým hodnocená cesta prochází a které sleduje. Zde se přímo nabízelo využít staré mapy. Jak se

měníla poloha sledovaného území ve sledovaném období a v jednotlivých etapách? Jak a proč se význam sledované cesty měnil? Které obecné a které specifické vývojové procesy se zde uplatnily?

Z metodologického hlediska není jasné, jakým způsobem se autor vypořádal s klíčovým problémem – vlivem cesty – a vlivy jiných faktorů lokalizace socioekonomických aktivit, přičemž mnohé z nich s existencí cesty nesouvisely či pouze volně. Zároveň z textu nejsou zřejmé důvody samotného výběru sledovaných „socioekonomických aktivit“. Co, jakým způsobem a na základě kterých zdrojů informací bude autor sledovat mělo být jasně specifikováno a zdůvodněno již v kapitole 2 Metodické poznámky. Které další aktivity by bylo možné sledovat?

S volbou 3 etap sledování lze souhlasit. Zdůvodnění sledovaných etap vývoje společnosti, uvedené na s. 13–14, však považuji za velmi zkratkovité, z odborného hlediska zmatečné. Zde se nabízelo využít i geografickou literaturu, např. práce Hampla (1998, 2001). V čem tkví podstata rozdílů v geografické organizaci společnosti v jednotlivých sledovaných etapách?

Text práce je místy velmi popisný, autor mnohdy bezdůvodně zabíhá do nepodstatných detailů. Výsledky bádání mohly být prezentovány ve více než pouze 2 rekonstrukčních mapách. Z nich je totiž lépe patrné, v čem autor obohatil naše poznání, resp. jak se měnily socioekonomické poměry ve sledovaném území. Autor se často odvolává na obecné tvrzení, že cesta byla velmi frekventovaná. O proměnách jejího „dopravního“ zatížení v jednotlivých etapách však konkrétní informace neuvádí. Ve třetím sledovaném období se autor koncentruje na popis projevů suburbanizace v zázemí Prahy; souvislost s klíčovým tématem práce (vliv cesty) zde však zmiňuje pouze obecně.

Grafy 1 a 2 měly být sloupcové, příp. jevy měly být vyjádřeny indexem vývoje, u grafů postrádám popis jednotlivých os. Odkazy na literaturu jsou místy neúplné. Autor netradičně odkazuje i na víceméně středoškolské učebnice (např. Bělina a kol. 1992), a to i přesto, že na jiných místech využívá vědeckých prací k tématu. Příspěvky z jednoho časopisu jsou v seznamu literatury zaznamenány různě (např. z Historické demografie). Historická geografka prof. Semotanová není Semotánová (s. 8).

Závěrem konstatuji, že diplomová práce Miroslava Mareše na mne působí dojmem nepromyšleného, ukvapeně sestaveného a ne zcela dokončeného díla, a to ať po stránce věcné, tak formální (navíc rozsah práce odpovídá spíše standardu prací bakalářských).

Práci i přes výše uvedené připomínky doporučuji k obhajobě.

RNDr. Pavel Chromý, Ph.D.